

(इंग्रजीत टंकलिखित न्यायनिर्णयाचा मराठी अनुवाद)

करुमंडा गौंडर

विरुद्ध

मुथुस्वामी गौंडर आणि इतर.

१० जानेवारी १९९६

[न्या. मदनमोहन, पंछी आणि न्या. सुजातव. मनोहर]

मालमत्ता - भावांमध्ये विभाजन - एका भावाने काही मालमत्ता भेट म्हणून दिल्या ज्या नंतर त्या घेणाऱ्या व्यक्तीने विकल्या - इतर भावाने मालमत्ता संयुक्त असल्याचा दावा करणाऱ्या व्यवहारांवर आक्षेप घेतला - आपला भाऊ वेडा झाला आहे आणि त्यामुळे मालमत्ता विभाजन करण्यास सक्षम नाही, असा दावाही केला आहे - न्याय चौकशी न्यायालयाने त्याला 'सौम्य वेडे' ठरवले आहे - उच्च न्यायालयाने विभाजनाच्या दृष्टीने असा निर्णय दिला की दुसऱ्या भावाचा मालमत्तेवर कोणताही अधिकार नव्हता. अपीलामध्ये असा निर्णय दिला की: 'सौम्य वेडा' असे काहीच नाही—दुर्बल बुद्धीची व्यक्ती वेडी नाही - वेडेपणाबाबतच्या कायद्यांतर्गत वेडा म्हणून घोषित केली जात नाही - म्हणून वैधरित्या विलगीकरण केले जाते - वेडेपणाबाबतचा कायदा.

दिवाणी अपील अधिकारक्षेत्र

दिवाणी अपील क्रमांक ५४५/१९८२

मद्रास उच्च न्यायालयामध्ये दाखल झालेल्या ए. क्रमांक ६४४/१९७२ मधील दि. १५.१०.७६ रोजीच्या निर्णय व आदेशावरून.

अपीलकर्त्यातर्फे ए. टी. एम. संपत.

उत्तरवादी क्रमांक १ ते ३ तर्फे शिवसुब्रमण्यम, राकेश के. शर्मा आणि राजेंद्र के. चौधरी.

उत्तरवादी क्रमांक ४ साठी श्रीमती रेवती राघवन, कु. शीला राव आणि एस. बालकृष्णन.

न्यायालयाचा खालील आदेश पारित करण्यात आला.

सदरच्या दाव्यातील उत्तरवादीपैकी यातील अपीलकर्ते करुमंड गौंडर हे एक उत्तरवादी होते. कोमारस्वामी गौंडर यांचे ते बंधू होते. एकेकाळी त्यांची वडिलांसोबत संयुक्त मालमत्ता होती. त्यांच्यात विभाजन झाले ज्यामुळे काही शंका निर्माण झाल्या. कोमरास्वामी गौंडर यांना देण्यात आलेल्या मालमत्तेपैकी एक भूखंड त्यांनी एम. के. कोमरास्वामी गौंडर यांना भेट म्हणून दिला होता. मुथुस्वामी गौंडर या फिर्यादीला ती मालमत्ता विकत घ्यायची होती, तेव्हा त्याने देणगीदार आणि देणगी स्वीकारण्यास ती मालमत्ता विकण्यासाठी राजी केले.

असे प्रसंग आले आहेत; मालमत्ता संयुक्त असल्याच्या स्पष्ट याचिकेवर सध्याच्या अपीलकर्त्याकडून वादी-प्रतिवादीला विरोधाला सामोरे जावे लागले. विक्रीनंतर फिर्यादी-प्रतिवादीने कबूल केले की मालमत्तेचा ताबा देण्यात आलेला नाही. यामुळे फिर्यादी-प्रतिवादीने ताबा मिळवण्यासाठी खटला दाखल केला.

इतर याचिकांव्यतिरिक्त, अपीलकर्त्याची मुख्य याचिका अशी होती की त्याचा भाऊ कोमरास्वामी गौंडर एक वेडा आहे; म्हणून तो मालमत्ता विकण्यास किंवा भेट देण्यास अक्षम आहे. पुढे विभाजन झाले नव्हते आणि विकलेली मालमत्ता कोमरास्वामी गौंडरच्या वाट्याला जाण्याचा प्रश्नच उद्भवला नव्हता. जेव्हा पक्षकार न्याय चौकशी न्यायालयासमोर खटला दाखल करण्यासाठी गेले, तेव्हा कोमरास्वामी गौंडर सौम्य वेडा असल्याचे मत न्यायालयाने घेतल्याने फिर्यादी उत्तरवादी अपयशी ठरला; मालमत्ता संयुक्त होत्या आणि अपीलकर्त्याने मालमत्तेत कथित हितसंबंध ठेवणे योग्य होते. मात्र, कोमरास्वामी गौंडर हा वेडा नव्हता, अपीलकर्त्याने मान्य केल्याप्रमाणे बंधूमधील मालमत्तेची विभागणी करण्यात आली होती आणि वादग्रस्त मालमत्ता कोमरास्वामी गौंडरच्या वाट्याला आली होती, असा निष्कर्ष उच्च न्यायालयाने अपिलामध्ये फेटाळून लावला. त्या आधारावर अपीलकर्त्याची भेट आणि विक्री करारावर प्रश्न विचारण्याचा अधिकार नकारात्मक होता कारण त्या तारखेस मालमत्तेवर त्याचा कोणताही अधिकार नव्हता. त्यामुळे उच्च न्यायालयाने अपीलकर्त्याला मध्यस्थ पदावर बसवले; खटल्यात योग्य पक्षकार म्हणूनही नाही, आवश्यक पक्षकाराबद्दल काय बोलावे. या निष्कर्षांना छेद देण्यासाठीच अपीलकर्ता आपल्यासमोर आहे, अपील करत आहे.

आम्ही अपीलकर्त्याची बाजू मांडणारे विद्वान वकील श्री. ए. टी. एम. संपत यांचे म्हणणे ऐकले आहे. कनिष्ठ न्यायालयाने तसेच उच्च न्यायालयाने तयार केलेल्या प्रदीर्घ निकालांचा त्यांनी आम्हाला नेले आहे. आपले बंधू कोमरास्वामी गौंडर यांना वेडेपणाबाबतच्या कायद्यान्वये जिल्हा न्यायालयाकडून वेडे म्हणून घोषित करण्यासाठी अपीलकर्त्याने कधीही प्रयत्न केले नव्हते, हे

ठळकपणे लक्षात येते. दुय्यम न्यायालयाने नोंदवलेल्या निष्कर्षावरही तो वेडा होता, या मताला दुजोरा देण्यासारखे काहीच तथ्य नाही. एखाद्या व्यक्तीला वेडा म्हणून घोषित केले पाहिजे ज्यानंतर काही परिणाम होऊ शकतात. 'सौम्य वेडा' असं काहीच नसतं. एखादी व्यक्ती कमकुवत बुद्धीची असू शकते; आपला कारभार सांभाळण्यास अक्षम असू शकते, पण त्यामुळे तो वेडा होणार नाही. एकदा विभाजन मान्य झाले आणि वादग्रस्त मालमत्ता कोमरास्वामी गौंडरच्या वाट्याला आली आणि तो वेडा असल्याचा अर्ज फेटाळला गेला, तर अपीलकर्त्याकडे अपीलाचा पाठपुरावा करण्यासाठी कोणताही वाटा शिल्लक राहत नाही. कोमरास्वामी गौंडर एक दिवस अंतःस्थ आणि निर्विवाद मरण पावतील ज्यावर अपीलकर्त्याचा आपल्या मालमत्तेवर यशस्वी होण्याचा दावा असू शकतो, असे मानणे दूरचे आहे. ही याचिकाही अनुमानिक आहे, कारण वादग्रस्त मालमत्ता आधीच भेट देण्यात आली आहे आणि नंतर वादी-उत्तरवादीला विकली गेली आहे.

त्यामुळे, फिर्यादी-उत्तरवादीचा ताबा मिळवण्याचा दावा, वस्तुस्थिती आणि परिस्थितीनुसार वैध होता. उच्च न्यायालयाचे मत विचलित करण्यासाठी विद्वान वकील श्री. संपत यांनी येथे उपस्थित केलेले प्रश्न मुळात वस्तुस्थितीचे आहेत. या अधिकारक्षेत्रात उच्च न्यायालयाच्या त्या आदेशांना छेद देणे आम्हाला अवघड जाईल.

त्यानुसार अपील अयशस्वी ठरते आणि याद्वारे फेटाळले जाते. खर्चाबाबत आदेश नाहीत.

अपील फेटाळले.

अस्वीकरण

या न्यायनिर्णयाच्या मराठी भाषेतील या अनुवादाचा वापर हा पक्षकारास त्याच्या/तिच्या मातृभाषेमध्ये त्याचा अर्थ समजून घेण्यापुरताच मर्यादित राहील आणि त्याचा इतर कोणत्याही कारणाकरता वापर करता येणार नाही तसेच इंग्रजी भाषेतील न्यायनिर्णय हाच सर्व व्यावहारिक आणि कार्यालयीन वापराकरिता विश्वसनीय असेल आणि तोच त्यातील आदेशाच्या निष्पादन आणि अंमलबजावणी करता वैध मानला जाईल.

X-X-X-X